

1 sönd. e. Trettondagen 2021- Ingemar Andersson (LFS)

Tekster: Psalt. 26, Pred. 12:1-7, Rom. 12: 1-5, Luk. 2: 41- 52.

Kristus lär i templet

Ett gudfruktigt hem

Enligt Herrens förordningar i Gamla testamentet skulle en israelit tre gånger om året *”träda fram inför Herrens, din Guds ansikte på den plats som han utväljer: vid det osyrade brödets högtid, vid veckohögtiden och vid lövhyddohögtiden”* (5 Mos. 16:16). Påsken och det osyrade brödets högtid firades i anslutning till varandra, som en dubbelfest, och därför kallades ibland hela högtiden bara för det osyrade brödets högtid. Och det är alltså, i lydnad för Herrens förordning, som Jesus och hans föräldrar beger sig till Jerusalem för att fira påsk: *”Hans föräldrar gick varje år vid påskhögtiden upp till Jerusalem. När Jesus var tolv år gick de som vanligt upp till högtiden.”* Att Jesus fick växa upp i ett gudfruktigt hem vet vi redan av vad som sagts om Josef och Maria i samband med de änglabesök, som kungjorde för dem att Maria skulle bli mor till Jesus och föda Guds Son. Att Josef och Maria varje år gjorde den besvärliga resan till Jerusalem och stannade hela högtiden, något som inte var föreskrivet, är också ett gott vittnesbörd om allvaret i deras tro. Långt ifrån alla israeliter brydde sig om att företa de föreskrivna årliga resorna till Jerusalem, ännu mindre stanna längre än tvunget. Efter händelserna i samband med Jesu födelse, återvände Jesus med sina föräldrar till Nasaret, och om honom står det då, att *”pojken växte till och fylldes av kraft och vishet, och Guds välbehag vilade över honom”* (Luk. 2:40). Och sedan förflyter hans liv i tystnad fram till det tillfälle vi läst om i dagens evangelium. Och nu möter vi här gossen

Jesus som tolvåring

Då hade han redan från 5-årsåldern som judisk pojke undervisats i de heliga skrifterna. Vid tio års ålder skulle en judisk pojke kunna de fem Moseböckerna utantill, dessutom viktiga stycken av profeterna och ett antal psalmer ur Psaltaren. Vid tolv års ålder övergick pojken från barndom till ungdom, och som trettonåring blev pojken en *”lagens son”*, skyldig att fullgöra vad lagen bjöd. Troligen hade Jesus fått följa med sina föräldrar på de årliga färderna till Jerusalem flera gånger tidigare, och var van att färdas med ett stort resällskap där folk från samma trakt färdades tillsammans. Det kan också förklara varför föräldrarna först efter en hel dag började söka efter honom. *”De trodde att han var med i resällskapet och gick en hel dag innan de började söka efter honom bland släktingar och bekanta.”* Och så fanns han inte med i resällskapet bland de återvändande Jerusalem-besökarna. *”Då festdagarna var över och de vände hem, stannade pojken Jesus kvar i Jerusalem, utan att hans föräldrar visste om det.”* *”Hur underlig är du i allt vad du gör, Vem kan dina vägar förstå?”* sjunger vi i en gammal sång (LH 504). Under Advents-tiden läste vi om Johannes döparens märkliga livsöde, hur han, Guds utvalde tjänare och Herrens vägröjare, den största människa av kvinna född enligt Jesu egna ord, fick sluta sitt liv i fängelse, halshuggen på grund av en ond kvinnas hat. I vår text i dag ställs vi inför hur Gud hårt prövar Guds moder Maria och hennes man Josef.

Herren prövar de sina

Något kan vi ana den oro Maria och Josef måste ha känt, när deras enastående Son inte fanns med i resällskapet. Ängesten vore stor nog om ens *”vanliga”* barn vore borttappat. Vilken förtvivlan utan dess like skulle inte plåga en mor och far om deras barn vore försvunnet och omöjligt att hitta! Men Maria och Josef visste att de ombetrotts ett föräldraansvar av en långt högre dignitet än vanliga föräldrar. De hade fått ansvaret att föda och fostra Guds Son, världens Frälsare. Väl hade Maria och Josef svårt att till fullo fatta sin Sons storhet, vilket också framgår av vår text, när Jesus förklarar varför han stannat i templet: *Men de förstod inte vad han sade till dem.* Luther skriver om Maria: *”Nu har hon, efter vad hon i sitt hjärta förnimmer, lika svårt försyndat sig, som vår första moder Eva, som bragte hela människosläktet i fördärv. Ty vad är alla synder emot denna, att hon så illa vanvårdar och förlorar detta barnet, som är Guds son och världens Frälsare? Och hade han nu blivit förlorad - - - så skulle hon ha varit orsaken till, att världens frälsning hade blivit förhindrad. Tvivelsutan föll henne detta och mycket annat i sinnet och förskräckte hennes hjärta på det högsta...”*

I resällskapet fanns han inte, och så fick de skynda tillbaka till Jerusalem och börja leta. Jerusalem hade vid den här tiden uppskattningsvis ca 50.000 invånare, en siffra som mångdubblades i samband med högtidernas firande. Överallt trängdes främlingar och ingen fäste sig vid en ensam tolvåring. Hur skulle de hitta gossen Jesus i detta vimmel? Det måste ha varit fruktansvärda dagar för två förtvivlade föräldrar där i Jerusalem. De hade förlorat sin son.

Jesus finns i Guds tempel

Först efter tre dagar börjar de leta på tempelplatsen, och där finner de till sin stora förvåning Jesus i templet sittande mitt ibland Israels främsta lärare, rabbinerna i templet.

Rabbinerna satt tillsammans och i samtalsform undervisade de och förkunnade Guds ord. De hjälptes åt att med frågor och svar – också frågor från åhörarna – belysa ställen i de heliga skrifterna. Och här, mitt ibland Israels lärare, sitter tolvåringen och deltar i deras samtal. *"Pojken växte till och fylldes av kraft och vishet, och Guds välbehag vilade över honom"* (Luk. 2:40), läste vi i julens texter om hans tid hos föräldrarna i Nasaret. Och vår text i dag avslutas med orden: *"Och Jesus växte till i vishet, i ålder och välbehag inför Gud och människor."* Och här ser vi exempel på vad detta innebar: *"Efter tre dagar fann de honom i templet, där han satt mitt ibland lärarna och lyssnade på dem och frågade dem. Och alla som hörde honom häpnade över hans förståndiga svar."*

Redan som tolvåring möter vi hos Jesus det som sedan under hans offentliga verksamhet gång på gång visade sig: hans gudomliga förstånd och vishet. "Hur kan han känna Skrifterna, han som inte har studerat?" frågar sig judarna i en annan av dagens texter. När Jesus undervisar i Nasarets synagoga häpnade åhörarna över de nådens ord som utgick från hans mun. Han undervisade med makt och myndighet, och inte som deras skriftlärda, säger ett annat skriftställe. Och tjänarna som sänts ut för att gripa Jesus, kom tomhänta tillbaka och vittnade om att aldrig har någon människa talat som han.

Gud blev människa

Det är Gud själv som tagit mänsklig gestalt och stigit ner till jorden. Men vem kan med sitt förstånd ta in detta? Evigheternas Konung ligger som ett nyfött barn i en krubba i stallen i Betlehem! Den Allsmäktige, som med sitt finger styr allt, som binder ihop Sjustjärnornas knippen och lossar Orions band, som bestämmer himlens lagar och ordnar dess välde över jorden, som befäller blixarna, som lägger vishet i de mörka molnen – honom om vilken Job säger: "Jag vet att du förmår allt, inget som du beslutar är omöjligt för dig" – han följer sina jordiska föräldrar till Nasaret, är dem lydiga i allt och växer till i ålder, kraft, vishet och välbehag inför Gud och människor. Han, som är av evighet, före tiden (Mika 5:2), växer till i ålder. Han som uppehåller allt med sin krafts ord (Hebr. 1:3) växer till i kraft. Han, som i Skriften kallas Visheten, växer till i vishet. Ja, i Hebr. 5:8 står att "fastän han var Son, lärde han sig lydnad genom sitt lidande"!

Som tolvåring sitter han nu bland lärarna i templet, där dessa häpnar över hans förstånd. Inte underligt att Paulus talar om gudsfruktans hemlighet: *"Och erkänt stor är gudsfruktans hemlighet: Han som blev uppenbarad i köttet, bevisad rättfärdig genom Anden, sedd av änglarna, predikad bland folken, trodd i världen, upptagen i härligheten."* (1 Tim. 3:16).

Ingen människa kan till fullo fatta hela innebörden av detta – och dock är det en salig sanning, att Jesus Kristus, sann Gud, för vår salighets skull blivit sann människa, uppenbarad i köttet som Paulus uttrycker det, från nyfödd baby växt till, varit barn, ungdom och blivit vuxen, som en vanlig människa. Varit föremål för föräldrars fostran och omsorg. Precis som vanliga barn vållat sina föräldrar bekymmer, ja, som vi läst om i dagens text, svår vanda. Men detta inte för att han syndat mot fjärde budet och varit olydig, utan för att Josef och Maria inte förmådde fatta hela innebörden av vem deras son egentligen var. Han var lik oss i allt, lik vanliga barn i allt, men i ett avseende var han till sitt väsen helt olik oss: han var helt utan synd.

Och han var från barnsben medveten om sitt ärende till jorden, något som också framgår av hans svar när föräldrarna till slut finner honom och Maria förebrående säger: *"Mitt barn, varför har du gjort så här mot oss? Din far och jag har varit oroliga och letat efter dig."*

Och Jesus svarar: *"Varför har ni letat efter mig? Visste ni inte att jag måste ägna mig åt det som tillhör min Fader?"*

Men de förstod inte vad han sade till dem. Josef var hans fosterfar, men Jesus var Guds Son. Och för att ägna sig åt det som tillhörde Gud, hans Fader, hade Jesus låtit sig födas av kvinna, födas under lagen, för att friköpa oss som stod under lagen, för att vi skulle få söners rätt, (Gal. 4:6f). Därför säger han inför sitt människoblivande: *"Se, jag kommer, i bokrullen står det skrivet om mig. Att göra din vilja, min Gud, är min glädje, din lag är i mitt hjärta."* (Ps. 40:9).

Så har hans liv från första stund varit ett liv i Guds vilja, med Guds lag i sitt hjärta, i glädje vandrande den väg som i evighetens rådslut utstakats till människornas frälsning – även om denna vandring beredde honom många bedrövelser och stark ångest (Hebr. 5:7). Så ger oss vår Fader i himmelen i denna berättelse exempel på sin Sons sanna mänsklighet och uppenbarar samtidigt hans gudoms härlighet.

Förlora Kristus – och finna honom

Men denna text lär oss också något om hur man kan förlora Kristus och på nytt finna honom. Det var en god vana Josef och Maria hade då de enligt Herrens förordningar fullgjorde de årliga besöken i templet. Så hör det också till kristnas goda vanor, att regelbundet, när tillfälle ges, besöka Guds hus och ta del i gudstjänsten. Skulle det hos några bara vara en vanekristendom, så har vanan dock det goda med sig, att man kommer inom hörhåll för Guds ord, och därmed kan också det undret ske, att man finner den Jesus man förlorat.

Men det har också en avgörande betydelse i vilket sällskap man firar gudstjänst och vad som predikas. Är det inte Guds ord som predikas, så finner man inte heller Jesus, för i sådana tempel är han inte. Och hur är det med "ressällskapet"? Var har du din andliga hemvist? Man kan, som Josef och Maria, vara övertygad om att Jesus är med i sällskapet, fast han inte är det. Det kan tvärtom vara så, att sällskapet leder en längre och längre bort från Jesus. Josef och Maria sökte förgäves en hel dag bland vänner och bekanta, som var på väg bort från Jerusalem, men de fann honom inte. Och har du tappat bort Frälsaren så lönar det sig inte att leta bland människorna. Man måste söka honom där han finns, och det är i det heliga templet, i Ordet.

Jerusalem är öde, Dess tempel fallit ner, Dess präster äro döde, Dess spira är ej mer... sjunger vi i adventspsalmen (LH 87:7). Men Kristus har rest ett annat tempel. Det är hans kyrka och församling. "Genom honom", läser vi i Ef. 2, "fogas hela byggnaden samman och växer upp till ett heligt tempel i Herren." Där finns han, för han är själv hörnstenen i detta tempel, och där låter han sig också i dag finnas av var och en som söker honom.

Men skall man börja söka Jesus, måste man först upptäcka att han är borta, att jag inte har honom med mig. Därför sänder Herren väckelse. Han skickar i sin kärlek sådant, som får den sömnaktige och säkre att vakna upp ur den andliga sömnen, så att man upptäcker att man förlorat Jesus och börjar söka honom.

Men är han borta, så är det inte hans fel om du förlorat honom. Det är du som har gått din väg utan att förvissa dig om att han är med. Så hade Josef och Maria gjort, och när de till sist fann honom, förebrådde de honom för att han vållat dem sådan oro och vanda. Men det var de som gått utan honom, och sedan länge sökt honom där han inte stod att finna.

"Varför har ni letat efter mig? Visste ni inte att jag måste ägna mig åt det som tillhör min Fader?" Har du Jesus med i ditt ressällskap? Är han din följeslagare på resan genom livet? Om inte - "Sök HERREN medan han låter sig finnas, åkalla honom medan han är nära. Den ogudaktige må överge sin väg, den orättfärdige sina tankar och vända om till HERREN, så skall han förbarma sig över honom, och till vår Gud, ty han skall ge mycken förlåtelse." (Jes. 55:6-7).

En bättre reskamrat kunde du aldrig få! För i hans sällskap färdas du tryggt. I hans sällskap går du aldrig vilse. Med honom når du målet, himlens salighet. Och då kan du redan här med psalmisten sjunga: *Hur ljuvliga är ej dina boningar, HERRE Sebaot! Min själ längtar och trängtar efter HERRENS gårdar, min själ och min kropp jublar mot levande Gud. Ty sparven har funnit ett hus och svalan ett bo åt sig, där hon kan lägga sina ungar: dina altaren, HERRE Sebaot, min konung och min Gud.*

Saliga är de som bo i ditt hus, de lovar dig ständigt. Sela. Saliga är de människor som har sin styrka i dig, de som har dina vägar i sitt hjärta. När de vandrar genom tåredalen gör de den rik på källor, och höstregnet höljer den med välsignelser. De går från kraft till kraft, de träder fram inför Gud på Sion. (Ps. 84).

Amen.